

Výber zo 4. kapitoly knihy Stuart Olyott: Ježiš je Boh aj človek

V predchádzajúcich kapitolách ^{A)} sme videli, že náš Pán Ježiš Kristus bol Bohom od večnosti, že zostal Bohom počas obdobia svojho vtelenia a že je Bohom teraz i navždy. V druhej časti tejto knihy sa budeme zaoberať faktom, že večný Boží Syn sa stal človekom

^{B)}
. Až dodnes je naďalej človekom a navždy ním bude. Je Boh a aj človek v dvoch rozdielnych prirodzenostiach.

Náš Pán sa nestal človekom, kým nebol počatý z moci Svätého Ducha v lone panenskej Márie. Ale už aj predtým bolo zrejmé, že Boží Syn raz na seba vezme ľudskú prirodzenosť. Vlastne sa niekoľkokrát pred svojím vtelením zjavil ako človek! Bol to akoby prísľub jeho vtelenia.

Anjel Pánov

Toto posledné konštatovanie nie je možné podporiť len tým, že jednoducho zacitujeme jednu či

dve staro-zmluvné pasáže. Nato, aby sme ho demonštrovali, je nevyhnutné pozorne porovnať pomerne veľké množstvo biblických pasáží.

Mali by sme začať tým, že sa pozrieme na tie staro-zmluvné miesta, kde sa spomína „Anjel Pánov“. Je úplne jasné, že táto osoba je sám Boh. Je rovnako zjavné, že ho treba odlišovať od Boha. Slovo „anjel“ znamená „posol“ alebo „ten, ktorý je poslaný“ a teda fráza „Anjel Pánov“ má význam: „ten, ktorého poslal Jehova“.

Genezis 16:7-13 zaznamenáva ako Hagar, ktorá utiekla od Abrama a Sáro, dostala príkaz od „Anjela Pánovho“, aby sa vrátila. Následne sa evidentne ukáže, že s ňou hovoril sám Pán a ona reaguje tým, že ho nazve „Ty–si–Boh–ktorý–vidí“. Ten, ktorého Boh poslal a ktorý pred ňou na seba vzal viditeľnú podobu, nebol nikto iný než Boh sám!

O nejaký čas neskôr navštívil Anjel Pánov na rovine Mamre (Genezis 18) samotného Abraháma. O návštevníkovi sa špeciálne spomína, že sa ukázal ako človek (verš 2), ale takisto sa tam zreteľne uvádza, že to bol sám Pán (verše 1:13-14). Abrahám to rozpoznal a obrátil sa k nemu s modlitbou (verše 22-33). Stál pred človekom a choval sa k nemu ako k Bohu!

Nebolo to posledný krát, kedy sa Abrahám mal stretnúť s Anjelom Pánovým. Ten, kto mu zabránil, aby zabil svojho syna Izáka, nebol nikto iný ako Anjel (Genezis 22:11-15). Abrahám to miesto nazval „Hospodin–opatrí“ (verš 14), keďže aj tentokrát jednoznačne spoznal identitu nebeského návštevníka. Anjel mu dal zasľúbenie, ktoré začínalo: „Na seba samého som prisahal, hovorí Hospodin...“ (verš 16). Ten, ktorého Pán poslal, bol sám Pán!

V Starej zmluve sa nachádza mnoho iných zmienok o Anjelovi. Pri každom z týchto prípadov je jasné, že Boží posol, o ktorom sa často špeciálne hovorí, že sa objavil v ľudskej podobe, je Boh. Je to „Anjel Pánov“, ktorý z horiaceho kra hovorí s Mojžišom a vraví: „Ja som Boh tvojho otca...“ (Exodus 3:6), a pokračuje tým, že zjavuje svoje meno ako: „SOM, KTORY SOM“ (verš 14). Hlas Anjela bol „hlas Pánov“ (Skutky 7:31). Ten Anjel je Boh, ktorý viedol Jakoba a vykúpil ho (Genezis 48:15-16) a je to sám Pán, ktorý išiel pred izraelitami, keď opúšťali Egypt (Exodus 13:21, 14:19). Je to Anjel Pánov, ktorý sa dvakrát objavuje v knihe Sudcov, a pri každej z týchto príležitostí zjavuje o sebe, že je Boh sám (Sudcovia 6:11,12,14,16; 13:3,9,12). No jeho vonkajší zjav mal očividne podobu človeka, pretože čítame, že „sa posadil“ (6:11), „pozrel“ a mal „vzozrenie“ (13:6). V oboch týchto prípadoch sa tak jednoznačne podobal na človeka, že tí, čo ho stretli, mu priniesli jedlo (6:19-22; 13:15-23). Ten, ktorého označili ako „Muž Boží“ a „muž“ (13:6,10), bol Boh, ktorého poslal Boh! Kto iný to mohol byť, ak nie večný Boží Syn pred svojím vtelením?

Stará zmluva sa usiluje o podčiarknutie toho, že táto osoba, ktorá sa zjavila ako človek, nebola Bohom v žiadnom druhotriednom význame. Robí tak niekoľkými spôsobmi. Napríklad, keď mal Jakob svoj známy sen o rebríku, ktorý siaha až do neba, čítame: „A hľa, Hospodin stál nad ním a riekol: Ja som Hospodin, Boh Abraháma, tvojho otca, a Boh Izáka...“ (Genezis 28:13). Pointa je zreteľná. Jakob videl Boha. Toto tvrdenie nesprevádza žiadne ďalšie vymedzenie. Až oveľa neskôr v tomto rozprávaní, keď Jakob uvádza obsah svojho ďalšieho sna, sa spomína identita Boha ako Anjela Božieho: „A anjel Boží mi riekol vo sne... Ja som ten silný Boh z Bét-ela...“ (Genezis 31:11, 13). To úplne vyvracia myšlienku, žeby anjel, ktorého videl, bol v čomkoľvek menší ako Boh.

Na inom mieste: „Jakob zostal samotný. A zápasil tam s ním nejaký muž až do vtedy, keď vychádzala zora“ (Genesis 32:24). Identita tohto muža nám nie je priamo ukázaná, až kým ju svedectvo samotného Jakoba dôrazne nevyryje do našich myslí: „A Jakob nazval meno toho miesta Peniel [t.j. Božia tvár]; lebo vraj tu som videl Boha tvárou v tvár, a predsa je od záhuby vytrhnutá moja duša.“ (Genesis 32:30). Jakob zápasil s mužom, o ktorom sa ukázalo, že je to Boh, a to dlho pred Kristovým vtelením! „Boril sa s anjelom a premohol; plakal a prosil ho pokorne; v Bét-ele ho našiel, a tam hovoril s nami. Ale Hospodin je Boh Zástupcov, Hospodin je jeho pamiatkou“ (Ozeáš 12:4-5).

Podobne, keď izraelský národ dostal na hore Sinai Boží zákon, Boh sám tam prehovoril počuteľným hlasom a v ľudskom jazyku (Deuteronomium 4:33,36,39). „Potom si zostúpil na vrch Sinai a hovoril si s nimi s neba, dal si im spravodlivé súdy a pravdivé zákony vyučujúce, dobré ustanovenia a prikázania“ (Nehemiáš 9:13). Stará zmluva bez okolkov prehlasuje, že hlas, ktorý hovoril, bol Božím hlasom. Až v čase Novej zmluvy, keď Štefan mocne prehovorí na svoju obranu, sa osobitne dozvedáme, že hlas, ktorý vydal zákon, patril „Anjelovi“ (Skutky 7:38). Nikdy nepochybujeme o tom, že Anjel Pánov je sám Jehova. „Anjel jeho tvári“ nie je nikto iný než Pán (Izaiáš 63:7-9).

Totožnosť anjela

Čo máme s týmto všetkým urobiť? V citovaných odkazoch bolo Boha určite vidieť vo viditeľnej a ľudskej podobe. Ako sa to dá zosúladiť s tvrdením Novej zmluvy, že „Boha nikto nikdy nevidel“ (Ján 1:18)?

Odpoveď sa ukáže, keď prečítame celý verš. Píše sa tam: „Boha nikto nikdy nevidel, ale jednorodený Syn, ktorý je v lone Otcovom, on nám vysvetlil“. Keď Ján hovorí, že nikto nevidel Boha, myslí tým, že nikto nevidel Boha Otca. Toto potvrdzuje Ján 6:64: „Nie že by niekto bol videl Otca“. Nikto nevidel Boha Otca. Jednako však ľudské oči videli Boha! Boh, ktorého videli, je Boh Syn. On je ten, ktorý povedal: „poslal ma Otec“ (Ján 5:36). Je tu niekto, kto je Boh, ktorého poslal Boh. To zodpovedá tomu, kto bol „Anjel Pánov“. Večný Boží Syn sa ukázal v ľudskej podobe ešte dávno predtým, než na seba vzal skutočnú ľudskú prirodzenosť.

Každé viditeľné zjavenie sa Boha bolo zjavením Pána Ježiša Krista. Božiu slávu nevidieť nikde inde než v jeho tvári (2. Korinským 4:6). Ale nech si nikto nemyslí, že o niečo prišiel, pretože nevidel Boha Otca. Ježiš stojí pred svetom a ohlasuje: „Ja a Otec sme jedno“ (Ján 10:30), „Kto mňa videl, videl Otca, a ako ty hovoríš: Ukáž nám Otca?“ (Ján 14:9).

Znova si pripomeňme, že keď Izaiáš videl Jehovu v celej jeho sláve a vrhol sa na zem v prítomnosti jeho premáhajúcej svätosti, bol to Pán Ježiš Kristus, ktorého videl (porovnaj Izaiáš 6:1-12 s Jánom 12:39-41). Boh, ktorého videl v tom veľkolepom videní, mal podobu človeka! Sedel na vysokom tróne a podolok jeho rúcha naplnil chrám. Smieme predpokladať, že táto skúsenosť nebola o mnoho odlišná od tej, ktorú zažili Mojžiš a Áron a starší Izraela, keď „videli Boha Izraelovho“ a jedli a pili v jeho prítomnosti (Exodus 24:9-10). Ale prečo by mal Boh, ktorého podstata je neviditeľná, manifestovať samého seba skrze svojho Syna v ľudskej podobe, a to dokonca aj v časoch Starej zmluvy?

Prísť ako človek

Odpoveďou je, žeby sme mali pozeráť na Kristove zjavovania sa v ľudskej podobe pred jeho vtelením ako na prísluby, či zálohy toho, že nakoniec príde v ľudskej prirodzenosti medzi ľudí.

Potvrdí sa to preskúmaním niekoľkých ďalších staro-zmluvných veršov. Napríklad v Zachariášovi 2:10-11 nachádzame ten istý koncept, keď Jehova posielal niekoho, kto sám je Jehova. Vo svetle toho, čo teraz vieme o „Anjelovi Pánovom“, sa nám už takýto jazyk nezdá zvláštny. Ale tentoraz je tu ešte dodatočný prvok. V tomto prípade Pán, ktorý je vyslaný, sľubuje, že bude „bývať“ medzi svojím ľudom. Keď vidíme to, že keď sa zjavoval svojmu ľudu, zjavoval sa v podobe človeka, či nás logický myšlienkový postup nepovedie k očakávaniu, že keď raz príde, aby medzi nimi prebýval, príde prebývať ako človek? Keď to Zachariáš písal, ešte sa neudialo žiadne vtelenie. Ale to, čo napísal, vzbudilo očakávanie. Snáď nikto pred ním nepripravil cestu tak účinne, ako keď on tak odvážne napísal o Jehovovom Pastierovi, ktorého Pán Zástupcov opisuje ako „muža, môjho druha“ (Zachariáš 13:7, dôraz pridaný autorom). Mal Peter na mysli tento verš, keď vysvetľoval to, že staro-zmluvní proroci nechápali v plnosti to, čo im bolo zjavované o príchode Krista? (1. Petra 1:10-11). Či už samotný Zachariáš rozumel tomuto proroctvu alebo nie, nám, ktorí na neho hľadáme smerom späť, je dostatočne jasné. Po prvom stupni totiž, že Syn Boží sa objaví ako človek, bude nasledovať druhý. Stane sa človekom.

Zachariáš nebol jediný hlas, ktorý ohlasoval túto pravdu. Ešte pred jeho érou Micheáš napísal, že ten, ktorého: „východiská sú od pradávna, odo dní veku“, príde z Betlehema ako vodca Izraela (Micheáš 5:2). Židia správne pochopili túto reč ako predpoveď, že osoba, v nej spomenutá, sa tam narodí (Matúš 2:1-8, Ján 7:42). Lenže absolútne si neuvedomili, že osoba, ktorá takto vstúpi medzi ľudskú rasu, nebude nikto menej než večný Boh! Keby to pochopili, potom by neprenasledovali a neukrižovali Pána slávy. Akoby im táto pravda bola zakrytá. Písma svedčili o Kristovi (Ján 5:39-40), ale Židia nechápali ani Písma, ani moc Božiu. Preto nevyhnutne zotrvali vo svojom pomýlení a nechceli k nemu ísť (Matúš 22:29).

Micheášova služba sa udiala v tom istom čase ako Izaiášova. Aj Izaiáš písal o prichádzajúcom Mesiášovi a v skutočnosti o ňom napísal viac, než ktorýkoľvek iný staro-zmluvný pisateľ. Už sme sa zaoberali tým, čo napísal o Synovi, ktorý sa má narodiť z Panny (Izaiáš 7:14). Zdôraznili sme, ako toto proroctvo odhalilo božstvo budúceho Mesiáša. Následne za ňou nasleduje ďalšia predpoveď, ktorá odhaľuje, že prichádzajúci Mesiáš prinesie milosť pre Galileu a zaplaví ju duchovným svetlom. Bude to mocný Boh, ktorý sa posadí na Dávidov trón. A pritom všetkom sa narodí ako dieťa a príde ako syn (Izaiáš 9:1-7, Matúš 4:14-16). Bolo to udivujúce dielo, ktoré mala uskutočniť Božia moc. Boh sa chystal navštíviť ľudskú rasu tak, že príde ako jeden z tejto rasy!

Všetko toto učenie je také jasné, že jediný spôsob, akým dokážeme vysvetliť neschopnosť Židov uvidieť to, je, že boli duchovne slepí. Tieto úseky z Písma, ktoré sme spomínali rozhodne neboli nezrozumiteľné. Židia ich všetky dobre poznali. Ale oni jednoducho nepochopili to, čo tieto pasáže hovoria. Očakávali na Mesiáša, ale nie takého, ktorý bude človekom aj Bohom. Vôbec nepostihli tie úžasné tvrdenia v Písme o tom, že Boh príde medzi ľudí ako človek.

Je vôbec možné, aby otázka, ktorú položil náš Pán v Matúšovi 22:43-44, neprebehla ich myslou nikdy predtým, než ju položil sám Pán? Všetci Židia vedeli, že Mesiáš, ktorý príde, bude Dávidov „syn“, či potomok. Oni všetci prijímali Žalm 110 tak, že hovorí o Mesiášovi. Ak by v tejto veci neexistovala všeobecná zhoda, potom by argument apoštola založený na tejto pasáži tak, ako ho nachádzame v Židom 5:6 a 7:17, nemal vôbec žiadnu silu. Ale Žalm 110 napísal Dávid. Ak Mesiáš mal byť Dávidovým potomkom, ako ho potom Dávid môže nazývať „Pánom“? Odpoveďou je samozrejme to, že tento ľudský potomok bude božský. Boh sa chystal prísť do tohto sveta ako ľudský potomok Dávida. Máme tu pred sebou takú zreteľnú predzvesť budúceho vtelenia sa Božieho Syna, že sa očakáva, žeby ju mal ktokoľvek objaviť. Ale Židia to jednoducho nevideli.

Ak nedokázali pochopiť pravdu uchovanú v Žalme 110, nemohli ju uvidieť aspoň v Žalme 2, ktorý tak často spievali? Či im tam nebolo povedané, že ten, ktorý je na nebesiach, ustanovil na zemi svojho kráľa (človeka), ktorý je jeho Synom (božský) (Žalm 2:6,7,10-12)? Či im tento Žalm nepovedal, že slúžiť Božiemu Synovi znamenalo slúžiť Pánovi? Či nemohli z tohto žalmu získať dostatočné množstvo duchovnej pravdy, ktorá by ich viedla k očakávaniu božského Mesiáša, ktorý bude skutočným človekom?

K týmto hlasom sa pridáva aj Malachiáš. Bol to jeho hlas, ktorý, ako sme už videli, uzavrel kánon Starej zmluvy. Jeho hlas sa ozýval počas tých tichých štyroch storočí medzi dvomi Zmluvami, až kým sa k tejto téme nepripojil Ján Krstiteľ.

Malachiáš verne zaznamenal Božie slová: „Hľa, posielam svojho anjela, a upraví cestu pred mojou tvárou. Príde náhle do svojho chrámu Pán, ktorého vy hľadáte, a anjel zmluvy, po ktorom túžite, hľa, príde, hovorí Hospodin Zástupov“ (Malachiáš 3:1). Následkom toho, že stáli zoči-voči tvrdeniu Jána, že on je uskutočnením prvej časti tohto verša, mal byť celý Izrael naplnený očakávaním. Na radosť, mnoho ľudí aj bolo (Marek 1:1-9). To preto, že ďalšou udalosťou mal byť samotný príchod „Anjela“, či „Posla“ zmluvy. Ten, ktorý sa tak často objavoval ako človek, mal teraz opravdivo navštíviť národ a prísť do svojho chrámu. Skutočnosť, že má prísť, je ohlásená hneď dvakrát. Čo iné tým Malachiáš mohol myslieť ako to, že „Anjel“ príde do svojho chrámu fyzicky ako človek? Prvým poslom v tomto verši bol očividne človek. Na základe čoho by sa niekto chcel prieť, že ten druhý by mal byť nejako odlišný?

Skutočný človek

Tieto verše, ktoré všetky zdôrazňujú, že prichádzajúci Boh bude človek a že prichádzajúci človek bude Boh, nie sú jedinými veršami v Starej zmluve, ktoré hovoria o budúcom Mesiášovi.

Keď sa pozrieme späť, tak jasne vidíme, že všetci starodávni proroci sa spytovali, „na ktorý a aký čas to oznamoval Duch Kristov, ktorý bol v nich a ktorý svedčil vopred o utrpeniach Kristových a o slávach za tým“ (1. Petra 1:11). Prinášali detail za detailom o prichádzajúcom Kristovi. Niektorí z nich, ako sme už videli, vyjavili, že ten, kto prichádza, je Boh. Všetci do jedného zdôrazňovali, že bude naozajstným človekom. Žiadna z nižšie uvedených predpovedí by nedávala zmysel, ak by tomu nebolo tak.

O čase jeho príchodu bolo predpovedané, že sa tak udeje ešte predtým, než bude Júdovi odňatá berla (Genezis 49:10), na konci štyristodeväťdesiatych rokov po vydaní príkazu na znovuvybudovanie Jeruzalema (Daniel 9:21-27) a v období, keď ešte bude stáť druhý chrám (Aggeus 2:9; Malachiáš 3:1).

Mal zakúsiť ľudské narodenie sa (Izaiáš 7:14, 9:6; Genezis 3:15, 17:7) a narodiť sa v skromných podmienkach (Žalm 22:6, 9-12; Micheáš 5:2), pochádzať z kmeňa Júdovho a rodiny Dávidovej (Jeremiáš 23:5-6). Už sme videli, že sa mal narodiť z panny (Izaiáš 7:14), mal mu predchádzať ten, ktorý pripraví cestu (Malachiáš 3:1). Má byť podrobený Božiemu zákonu a preukázať dokonalú poslušnosť tomuto zákonu (Žalm 40:6-10). Nakoniec zomrieť, byť pochovaný a nejaký čas zotrvať pod vládou smrti (Izaiáš 53; Žalm 16:9-11, 118:17-23; 22).

Písma predpovedajú mnohé podrobnosti o jeho smrti a udalosti vedúce k nej s tými najdrobnejšími detailmi. Má vstúpiť do mesta jazdiac na oslovi (Zachariáš 9:9). Predajú ho za tridsať strieborných peňazí a táto cena sa má použiť na kúpenie hrnčiarovho poľa (Zachariáš 11:12-13). Mal byť bičovaný, mučený, oplúvaný a ponížený (Izaiáš 50:6). Jeho odev mal byť rozdelený na základe lósu (Žalm 22:18). Majú mu ponúknuť na pitie ocot (Žalm 69:21). Prorockto oznámilo aj samotné slová, ktoré mal vyrieť na kríži (Žalm 22:1), ako aj skutočnosť,

že tam dôjde k rozostúpeniu jeho kostí (čo sa dialo pri každom ukrižovaní) (Žalm 22:14). Má byť prebodnutý (Žalm 22:16; Zachariáš 12:10), byť terčom posmechu (Žalm 22:7-8), mnohí sa na neho budú uprene dívať (Žalm 22:17). Vo svojej smrti bude asociovaný ako s bezbožným, tak aj s bohatým (Izaiáš 53:9).

Znova to opakujeme, 1. Petra 1:10-11 nás vedie k záveru, že proroci sami nechápali všetko, čo napísali o prichádzajúcom Mesiášovi. Jednako však tieto predpovede odznali. Aj keď možno nikto nevedel úplne rozpoznať všetky detaily pred časom jeho príchodu, tak prinajmenšom tí, ktorí mali oči na videnie, nemali pochybnosť o jednej dôležitej skutočnosti. Keď príde, nebude to žiadny fantóm. Naozaj to bude človek.

Text článku je redakčný výber zo štvrtej kapitoly knihy Stuart Olyott „Ježiš je Boh aj človek“ (podtitul: Čo Biblia učí o osobe Krista), vydavateľstvo Ordo salutis, Bratislava 2002.

Publikované s láskavým súhlasom vydavateľstva. Celý náklad tejto publikácie je vypredaný.

Zdroj

A) Výbery z predchádzajúcich kapitol boli publikované v číslach Solas nasledovne:

1. kapitola (Solas číslo 24), 2. kapitola (Solas číslo 6) a 3. kapitola (Solas číslo 27).

B) Výbery z nasledujúcich kapitol boli publikované v číslach 28, 29, 31, 33 a 37 časopisu *Solas*.